

Básník v ghettu ... paměť slova a obrazu

17.2.2026 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Výstava Básník v ghettu propojuje literární svědectví přeživšího holocaustu Pavla Fischla s výtvarnou reflexí významného izraelského umělce Zviho Tolkovského. Připomíná nejen tragédii evropských Židů během druhé světové války, ale i trvalou sílu umění, které dokáže uchovávat paměť a vést dialog napříč generacemi. Pavel Fischl (1922-2008), rodák z Hradce Králové, prošel ghettem v Terezíně i vyhlazovacím táborem Auschwitz II-Birkenau. V Terezíně se aktivně podílel na kulturním životě - psal literární deník a verše, zapojil se do divadelních aktivit a spoluzaložil knihovnu. Jeho poetické záznamy z let 1941-1943 představují mimořádné svědectví o vnitřní svobodě a síle slova tváří v tvář každodenní realitě ghetta.

Souběžně s výstavou vydala nakladatelství Argo a P3K jeho válečné texty - autobiografickou novelu *Jen čtyři měsíce* a *Terezínský deník 1941-1943*. **Ústav pro studium totalitních režimů** navíc ve spolupráci s nakladatelstvím Argo v loňském roce vydal knižní publikaci Pavla Fischla, čímž dlouhodobě přispívá k systematickému zpřístupňování autentických svědectví o zkušenosti šoa české veřejnosti. Ředitel **Ústavu pro studium totalitních režimů Ladislav Kudrna** k projektu uvedl: „Výstava *Básník v ghettu* připomíná, že paměť není jen archivem minulosti, ale živým prostorem dialogu. Deníky Pavla Fischla jsou důkazem, že i v podmínkách naprostého ponížení může vznikat silné a svobodné slovo.“

„Umění má schopnost překračovat čas i hranice a otevírat citlivá témata novým generacím.“

Právě Fischlovy deníky inspirovaly Zviho Tolkovského, významného malíře a dlouholetého pedagoga jeruzalémské akademie Becalel, k vytvoření nového cyklu obrazů. Tolkovsky, který svou tvorbu označuje jako „archeologii současnosti“, se tématu holocaustu věnuje poprvé. Výsledkem je silný vizuální dialog, jenž propojuje expresivní malbu, koláž i dokumentární prvky a vytváří mnohvrstevnatý prostor pro osobní i kolektivní reflexi. „Výtvarná reakce Zviho Tolkovského pak ukazuje, že umění má schopnost překračovat čas i hranice a otevírat citlivá témata novým generacím. Pro **Ústav pro studium totalitních režimů** je podpora takových projektů přirozenou součástí našeho poslání - chránit historickou paměť a připomínat konkrétní lidské osudy, které se nesmějí stát anonymní kapitolou dějin,“ dodává **Ladislav Kudrna**.

Slavnostní zahájení výstavy se uskuteční ve čtvrtek 5. března 2026 od 14:00 v předsálí kinosálu Malé pevnosti v Terezíně. Hudební doprovod vernisáže zajistí zpěvačka a multiinstrumentalistka Milli Janatková. Výstavu při vernisáži uvede syn Pavla Fischla, izraelský novinář Michal Dagan, šéfredaktor deníku Ha'arec. Samotný Zvi Tolkovsky se osobně zapojí do dění vernisáže v závěru konání výstavy. Výstava bude přístupná v běžné otevírací době Malé pevnosti až do konce května. Projekt vznikl ve spolupráci **Ústavu pro studium totalitních režimů** a Památníku Terezín.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

ILUSTRACE: **ZVI TOLKOVSKY**

<https://www.ustrcr.cz/basnik-v-ghettu-pamet-slova-a-obrazu>